

KRONIKA

Sodelavci Glasnika slovenskega etnološkega društva smo na eni svojih sej sklenili, da mora društveno glasilo, še bolj kot doslej, opravljati nalogo informatorja. Domenili smo se, da razširimo in kritično obogatimo rubriko s poročili in novicami. Dva člana uredniškega odbora bosta za to rubriko tudi odgovorna. Kronika in kritika pa bosta nujno še naprej nepopolni, če bosta gradivo zbirala samo dva človeka; zato uredniški odbor Glasnika prosi vse etnološke ustanove, posameznike v njih, skupine in vse, ki se kakorkoli srečujejo z etnologijo, da nam redno poročajo o pomembnejših dogodkih v zvezi s stroko in v njej. Zaželjeno je, da bi Glasnik vnaprej obveščal in objavljaj sprotna, sveža poročila o razstavah, prireditvah, oddajah, filmih, publikacijah, predavanjih, obiskih, posvetovanjih, o terenskem delu in novih odkritjih, o napredku ter uveljavljanju etnologije, o za nas zanimivih dogodkih v drugih društvih, o raznih folklornih prireditvah itd. Veseli bomo tudi poročil (lahko kritičnih, prizadetih, s srcem pisanih) o prireditvah, ki niso neposredno povezane s stroko, pa se vam zdi, da bi etnologi morali vedeti zanje (razni festivali, množične prireditve, sejmi, veselice, zbori krajanov ipd.). Včasih bo šlo samo za poročilce, tako da bomo o dogajanju obveščeni, včasih pa bodo (po vaši presoji) ta poročila ocenjujoča in kritična.

Tako obveščanje naj bi potekalo stalno, ne pa samo občasno ob izjemnih in najvidnejših dogodkih in razstavah.

Vodstva ustanov in inštitutov zato naproša, da nam priskočijo na pomoč s tem, da po dogovoru zadolžijo človeka, ki bo skrbel za poročanje ter vabiva k najširšemu sodelovanju.

Mojca Ravnik in Marko Terseglav

POROČILA USTANOV

O DELU V LETU 1977
UDK 06.05 : 39 „1977“

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ, LJUBLJANA — SEM si še nadalje prizadeva, da bi izpolnil eno svojih najosnovnejših nalog in uredil depoje v uršulinskem samostanu v Škofji Loki. V letu 1977 je bilo tu opravljenih več vzdrževalnih del, med katerimi je bilo posebno zahtevno prekritje strehe nad novo pridobljenim delom samostana. Z lastno angažiranostjo in vsakoletnimi skromnimi denarnimi sredstvi je muzej doslej postopoma uredil 40 prostorov (skupaj cca 1500 m²), katere pa bi nujno morali opremiti s primernimi omarami in policami. Selitev muzejskih predmetov iz Ljubljane v Škofjo Loko je v glavnem končana; v letu 1977 smo s podstrešja muzejske stavbe v Ljubljani preselili v Škofjo Loko še okoli 3.000 drobnih predmetov. Vsi predmeti, razen večjih kosov pohištva in orodja pa čakajo na opremo deportskih prostorov in dokončno ureditev.

V tem letu smo povečali muzejske zbirke za 946 predmetov. Največ (740) smo jih odkupili v Posotelju vzporedno s pripravami

za razstavo „Titov rojstni kraj“. Med najpomembnejše nove pridobitve prištevamo celotno hišno opremo s pohištvom, tekstilom, drobnim inventarjem, posodjem in keramiko, s predmeti iz gospodarstva ter staro krušno pečjo (skupaj 505 predmetov), kar smo vse kupili kot zapuščino v hiši v Bistrici ob Sotli, potem ko je tam umrla zadnja lastnica. S tem odkupom se nam je privkral posrečilo, da predmetov nismo ločili od celote, ki sestavlja človekovo okolje, ampak smo dokumentirali primer kompleksne stanovanjske kulture v določenem kraju in času. Vsi predmeti kot celota so pomemben kulturni spomenik. Lepa pridobitev iz Posotelja je tudi kovaška delavnica z nakovalom, velikim usnjenim mehom, z orodjem in nekaterimi izdelki. Od drugih predmetov s tega območja naj navedemo še statve, kamnite možnarje, pletene omare — shrambe za meso, zbirko pletarskih in lončarskih izdelkov ter predmete iz gospodarstva, (plug, jarmi, motike, cepci). — Muzej je povezan s Carinarnico na Jesenicah in je preko nje dobil 69 etnoloških predmetov. Za našo izvenevropsko zbirko smo kupili 46 predmetov, 35 pa smo jih dobili v dar. Med darovi sta dve manjši zbirki himalajskih odprav na Makalu in Kangaččen iz leta 1973—1974, med nakupi pa je zbirka predmetov iz Indije (sari iz batika, vezena pastirska bluza, skoraj celoten nakit pastirjev in nekaj religioznih predmetov).

V preparatorski in konservatorski muzejski delavnici so bili preparirani in po potrebi restavrirani vsi predmeti za razstavo „Titov rojstni kraj“, precej tudi za etnološko zbirko na Brionih in za razstavo gostiln. Poleg tega so bili očiščeni in deloma tudi restavrirani predmeti za druge razstave, ob selitvi zbirke v Škofjo Loko pa so bili predmeti pregledani in po potrebi ponovno preparirani. Konservirana je bila zbirka lecta in malih kruhkov.

V knjižnici smo pridobili 494 novih knjig, zvezkov in periodičnih publikacij. V zameno smo poslali 117 izvodov SE in 391 katalogov občasnih razstav SEM. Zaradi pomanjkanja prostora smo morali skoraj vso zalogo SE in vodnikov po občasnih razstavah preseliti v Škofjo Loko. Dopolnjevali smo hemeroteke ter poskušali ustreči številnim obiskovalcem knjižnice.

Med notranjim muzejskim delom naj omenimo še inventarizacijo 270 predmetov ter delo v arhivskem oddelku. Stvarna kartoteka terenskih zapiskov se je povečala za 1190 kartotečnih listov, duplikati pa so bili vloženi v krajevno kartoteko. Ob pripravah za razstavo ljudske umetnosti je bilo izdelanih okoli 400 dokumentacijskih enot, fototeka se je povečala za blizu 200 fotografij, negativov smo pridobili 1750, barvnih diapozitivov pa 350. Pomembna pridobitev je 200 diapozitivov predmetov z razstave „Predkolumbovska umetnost starega Peruja“.

V tem letu smo imeli 11 občasnih razstav. Sami smo pripravili štiri: „Način življenja idrijskih rudarjev“ (v Idriji), „Slovenska ljudska umetnost iz zbirke SEM“ (v Ljubljani, v Prištini in v Titogradu), „Veznine na Slovenskem“ (v Sežani in Novi Gorici), „Kulture nevrščanih“ (v Goričanah). Razstavo „Titov rojstni kraj“ (v Zagrebu in v Ljubljani) smo pripravili skupaj z Etnografskim muzejem v Zagrebu. Muzej Gornje Šlezije iz Bytoma na Poljskem je gostoval z razstavo „Leseni predmeti v ljudski kulturi Šlezije“ (v Ljubljani), EM iz Beograda je razstavljal kovinsko opremo in posodje (v Ljubljani), Goriški muzej je gostoval z razstavo „Gora“ (v Podsmreki), v okviru meddržavne kulturne konvencije Jugoslavija — Venezuela smo dobili razstavo „Indijanci Amazonke z ozemlja Venezuele“, v okviru sodelovanja med ZAMTES in Latinskoameriškim inštitutom iz Rima pa smo dobili razstavo „Predkolumbovska umetnost Peruja“ (obe v Goričanah). Sodelovali smo pri razstavi obrti v Slovenj Gradcu.

Izreden uspeh sta imeli razstavi „Titov rojstni kraj“ in „Predkolumbovska umetnost Peruja“. Za ti dve razstavi ter za razstavo z ozemlja Venezuele smo izdali obsežnejše tiskane kataloge, za druge pa krajša ciklostirana pojasnila. Naše razstave je obiskalo skupaj 84.116 obiskovalcev. Po razstavah so imeli naši kustusi 205 vodstev, nekatere razstave (zlasti v Goričanah) pa smo spremljali tudi z diapozitivi in predavanji. V pripravi so razstave „Gostilne na Slovenskem“, „Slovenska ljudska umetnost“, „Lesene obrti v Sloveniji“ in „Vzajemna pomoč na vasi“.

Poudariti moramo, da muzej ob vsaki večji razstavi, ki jo pripravi, pridobi precej predmetov in fotografij, obsežnejše terenske, arhivske in druge študijske zapiske ter razno spremno gradivo. Razstava je skoraj edina prilika za nakup etnoloških predmetov, kajti problem namenskih sredstev za odkupe še ni rešen, čeprav muzej vseskozi poudarja to potrebo in prosi za denar.

Poleg raziskovalnega dela ob razstavah potekajo še nekatere druge raziskave, ki so povezane bodisi s proučevanjem muzejskih zbirk ali s pisanjem razprav za strokovne pbublikacije. V tem letu smo pripravili in dali v tisk 29. številko SE. Sodelovali smo pri Etnološki enciklopediji slovenskih narodov, ki bo izšla pri Sovjetski akademiji znanosti v Moskvi.